

Programmabegroting 2021

18-11-2020

Beheersbaarheid kosten sociaal domein

Binnen het sociaal domein zijn de kosten toegenomen. Vanaf 2020 wordt daarom sterk ingezet op aanscherping van bestaande beheersmaatregelen en de invoering van nieuwe beheersmaatregelen. We hebben hiervoor een speciale werkgroep opgericht. Dit moet op termijn (2024) leiden tot een besparing van € 300.000 binnen het sociaal domein. In 2022 staat de eerste besparing van € 100.000 geraamd. Voortgang wordt gemonitord en gerapporteerd via de reguliere Planning & Controle documenten.

Autonome ontwikkelingen

Leef en leerpunt

De Stichting Welzijn Diemen (SWD) is in samenwerking met de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) en Stichting Lezen en Schrijven in september 2019 het netwerk basisvaardigheden en het Leef en Leerpunt gestart. Na de aanlooperperiode zien we dat het een succesvolle aanpak is. Voor het opstarten van de pilot zijn investeringen gedaan zoals aanschaf van laptops en het aannemen van personeel. Het aantal aanmeldingen in het eerste jaar is meer dan ingeschat, er zijn medio maart 2020 13 actieve koppels (9 taalkoppels en 4 koppels digitale vaardigheden) gemaakt, er zijn 6 koppels die nog moeten starten. Vanuit het coalitieakkoord is budget beschikbaar om deze pilot in 2021 en 2022 voort te zetten. Daarom wordt geen extra budget aangevraagd.

Wet Veranderopgave Inburgering

Het huidige inburgeringsstelsel voldoet niet: inburgeraars doen te lang over hun inburgering en het stelsel prikkelt niet om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren. Daarom treedt, naar verwachting, per 1 juli 2021 de nieuwe Wet Inburgering in werking.

De belangrijkste verandering is het doel van de nieuwe Wet Inburgering (VOI): nieuwkomers gaan taal met werk combineren tijdens hun inburgeringstraject. Voor het aanbod van deze inburgeringstrajecten wordt de gemeente verantwoordelijk. Het is duidelijk dat de nieuwe inburgeringswet leidt tot een aanzienlijke verzwaring van het takenpakket dat door de gemeente zelf moet worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld: gemeenten gaan dat inburgeringsaanbod (regionaal) inkopen.

De nieuwe wet VOI is 2 juli 2020 door de tweede kamer vastgesteld. Voor de uitvoering krijgen gemeenten structureel € 35,2 miljoen extra en eenmalig € 36,5 miljoen. De € 35,2 miljoen die gemeenten structureel krijgen voor de uitvoering van de nieuwe wet, komt bovenop de middelen die het kabinet bij het regeerakkoord beschikbaar heeft gesteld en het budget dat in het huidige stelsel al beschikbaar is. Naast de structurele kosten verstrekt het ministerie van SZW ook eenmalig € 36,5 miljoen voor de invoeringskosten van gemeenten voor het nieuwe stelsel. Zowel de incidentele bijdrage in de invoeringskosten als de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten wordt verstrekt via een integratie-uitkering.

Het bedrag dat gemeenten in 2020 ontvangen betreft de incidentele bijdrage in de invoeringskosten en wordt over gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners.

De structurele bijdrage die gemeente vanaf 2021 ontvangen wordt onderverdeeld in uitvoeringskosten en inburgeringsvoorzieningen. De benodigde middelen voor de kosten van inburgeringsvoorzieningen worden verstrekt via een specifieke uitkering van het Ministerie van SZW. De bedragen die gemeenten vanaf 2021 daarnaast ontvangen betreffen de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten.

Voor de uitvoeringskosten gaat het in 2021 over € 57.000. 2022 is het eerste volledige jaar met de nieuwe wet, het bedrag is daardoor vanaf 2022 hoger: € 126.000. In 2023 naar verwachting gaat het over € 138.000, en zo voort. Dit bedrag zal worden ingezet om de uitvoering van Wet VOI, de coördinatie op uitvoering van de Wet VOI en beleidsmatige sturing in het kader van de Wet VOI te realiseren. De hoogte van de specifieke uitkering zal in 2020 door het Rijk worden uitgewerkt in het Besluit inburgering.

Hulp bij het Huishouden

Als gevolg van een nieuw CAO-akkoord voor huishoudelijke hulp dat eind 2019 is bereikt, is de verwachting dat het budget voor Hulp bij het Huishouden in 2020 met ongeveer € 75.000 zal worden overschreden (benoemd in de 1^e en 3^e kwartaalbrief 2020). Op basis hiervan wordt voorgesteld om het budget Hulp bij het Huishouden per 2021 met € 75.000 te verhogen (zoals aangegeven in de kadernota).

Preventieve en ambulante jeugdhulp

De afgelopen jaren heeft gemeente Diemen succesvol gebouwd aan een sluitend aanbod van preventieve en ambulante jeugdhulpvoorzieningen. Gemeente Diemen zet in op preventie, vroegtijdig signaleren en tijdig hulp bieden aan jeugdigen. In de Jeugdnota 2017-2020 en de beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 is dit uitgangspunt nogmaals bekrachtigd. Door het creëren van een positief opgroei- en opvoedklimaat en het bieden van de juiste hulp – integraal, laagdrempelig, vroegtijdig, dicht bij huis en op maat – worden problemen zo veel mogelijk voorkomen of in een vroeg stadium onderkend. Bovendien is de verwachting dat door tijdige ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders voorkomen kan worden dat zij in een later stadium zwaardere, meer gespecialiseerde en duurdere vormen van hulp nodig hebben. Dat vraagt om goede en voldoende algemene voorzieningen en goede vroegsignalering waarbij - als er iets meer nodig is - snel en dichtbij ondersteuning geboden kan worden.

Het Rekenkameronderzoek Toegang tot jeugdhulp van 2019 in Diemen toont aan dat deze inzet op goede basisvoorzieningen en effectieve samenhang loont. Er is een breed aanbod van hulp in de preventieve sfeer en de toegang is laagdrempelig en sluit aan bij de leefsituatie van Diemense gezinnen. Knelpunten in de huidige werkwijze liggen onder andere in het niet goed kunnen overzien (en daardoor ook gebruik maken) van het omvangrijke aanbod en in de sturing op inhoud en kosten. Kortom, er bestaat behoefte aan meer overzicht en sturing in het preventieve veld. Hiertoe wordt in 2020 een evaluatie uitgevoerd van het preventief jeugdbeleid. De verwachting is dat dit niet zal leiden tot een vrijval van middelen binnen dit budget. Wel kan er een hernieuwde prioritering worden aangebracht in het aanbod en zal er beter gestuurd worden op kwaliteit en resultaat. In 2020 wordt daarmee gewerkt aan een uniform kader voor het preventief jeugdbeleid. De voor het preventief jeugdbeleid benodigde middelen zullen in de evaluatie van het beleid worden meegenomen.

Financieel effect preventieve en ambulante jeugdhulp

Aangezien het aantal inwoners in Diemen stijgt en daarmee ook de vraag van jeugdigen naar bestaande voorzieningen uit het preventieve jeugdbeleid, zijn er aanvullende middelen nodig om het aanbod op orde en toegankelijk te houden, ook voor deze nieuwe groep jeugdigen. Om het huidige niveau van preventieve en ambulante jeugdhulp te handhaven zal het budget omhoog moeten worden bijgesteld met € 50.000 op jaarbasis. Dit is een conservatieve inschatting op basis van de huidige situatie. In de loop van 2020 zal naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek meer informatie beschikbaar komen over de te formuleren lange termijnvisie en de (financiële) gevolgen daarvan.